

EFEKTY KSZTAŁCENIA
DLA KIERUNKU STUDIÓW - ARCHEOLOGIA (IP UAM)
wpisać nazwę kierunku studiów

poziom kształcenia	II stopnia <i>wpisać studia I lub II stopnia lub jednolite magisterskie</i>
profil kształcenia	ogólnoakademicki <i>wpisać ogólnoakademicki lub praktyczny</i>
tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta	magister <i>wpisać tytuł zawodowy: licencjat, inżynier, magister, magister sztuki, magister inżynier</i>

1. Umiejscowienie kierunku w obszarze (obszarach) kształcenia z uzasadnieniem

ARCHEOLOGIA - obszar kształcenia w zakresie nauk humanistycznych

Studia z zakresu archeologii mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych ze względu na sposób uprawiania archeologii, na przedmiot badań i metody badań, podejmowane w przekazywaniu wiedzy na temat pradziejów i wczesnych dziejów społeczeństw z obszaru Europy, zwłaszcza Europy Środkowej, jak i z terenów kultur pozaeuropejskich. W Europie kontynentalnej archeologia mieści się w grupie nauk historycznych, odmiennie sytuuje się w tradycji anglosaskiej, gdzie znajduje się w ramach antropologii kulturowej lub społecznej. Archeologia prahistoryczna definiowana jest najogólniej jako dyscyplina zajmująca się dziejami kultury ludzkiej i procesami społecznymi w czasach przedpiśmiennych, natomiast archeologia średniowieczna i nowożytna oraz orientalna i klasyczna, dotyczy czasów, w których posługiwano się pismem. W ostatnim czasie archeologia należy do dynamicznie rozwijających się nauk i dlatego programy studiów muszą być dostosowane do tej dynamiki. Przedmiotem jej zainteresowań są w szczególności działania ludzi i efekty tych działań, w związku z tym rozważane są takie zagadnienia jak: strategie gospodarcze i ich usytuowanie ekologiczne, organizacja społeczeństwa, symboliczne aspekty życia („sztuka”, „religia”), etc. Archeologia daje w rezultacie obraz poszczególnych zjawisk i procesów społecznych w konkretnym czasie i przestrzeni w przeszłości (w pradziejach, średniowieczu i starożytności). Umiejscowienie archeologii w obszarze nauk humanistycznych wynika zasadniczo z faktu, że dyskusja nad kwestiami poznawczymi w humanistyce doprowadziła do pojawienia się w archeologii refleksji nad sposobami uprawiania archeologii i dociekań nad przeszłością, czego wyrazem jest ukonstytuowanie się podejść interpretacyjnych w badaniach archeologicznych. Doprowadziło to do powstania różnorodnych i odmiennych konceptualizacji przeszłej rzeczywistości. Przyczyniły się do tego m.in. studia z pogranicza historii, geografii, antropologii, filozofii. Miały one wpływ nie tylko na teorię archeologii, ale zwłaszcza na jej metody badawcze, w tym metody z zakresu źródłoznawstwa oraz na praktykę.

Początek nowego tysiąclecia to dla archeologii moment konfrontacji z nowymi technologiami przetwarzania danych i komunikacji medialnej, czy intermedialnej. Rozwinęła się w archeologii analiza przestrzenna dzięki GIS, pozwalającemu na łączenie różnorodnych danych przestrzennych. Archeologia jest dziś dziedziną globalną, a także interdyscyplinarną. Buduje programy badawcze na styku nauk historycznych, społecznych i przyrodniczych, pozostając nauką humanistyczną. Te aspekty wiedzy realizuje program studiów z zakresu archeologii w IP UAM.

Profil ogólnoakademicki archeologii przejawia się w wielu aspektach. Pierwszy dotyczy szerszej oferty zajęć skoncentrowanych na problemach źródłoznawczych, zagadnieniach teoretycznych archeologii na tle rozwoju humanistyki oraz ich praktycznych zastosowań. Archeologia oferuje w ramach programu studiów II stopnia w IP UAM zajęcia z zakresu archeologii pradziejowej i średniowiecznej, następnie archeologii orientalnej i antycznej oraz dziedzictwa archeologicznego (trzy specjalizacje modułowe). Wprowadzenie zajęć z zakresu dziedzictwa archeologicznego wpisuje się we współczesne oczekiwania wobec archeologii konserwatorskiej.

1.2. Związek ze strategią i misją uczelni

Studia z zakresu archeologii realizują misję Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w zasadniczych jej założeniach. Przygotowują do działalności intelektualnej i pracy zawodowej wysoko wykwalifikowanych, przedsiębiorczych i pełnych inicjatywy absolwentów. Upowszechniają wartości konstytuujące wspólnotę dziedzictwa duchowego i kulturowego świata, Europy, a przede wszystkim Europy Środkowej. Istotną rolę przypisuje się dziedzictwu archeologicznemu i jego roli w tradycji rodzimej. Studia archeologiczne w IP UAM zapewniają studentom możliwość indywidualnego kształcenia pod opieką wybitnych specjalistów i naukowców. Łączą się także z zasadniczymi celami, zawartymi w strategii uczelni (*Strategia Rozwoju UAM, Misja Uniwersytetu*, s. 7), zwłaszcza z celem nr 2, jakim jest wysoka i zróżnicowana jakość kształcenia. Obecność dyscyplin humanistycznych w badaniach naukowych i w ofercie dydaktycznej uczelni świadczy o jej wysokiej randze i zakorzenieniu w najlepszych tradycjach akademickich. Studia nad prehistorią i wczesną historią, nad ich kulturą i społeczeństwem, usytuowane w kontekście europejskim i pozaeuropejskim, są ich niezbędnym elementem. Studia archeologiczne wpisują się w założenia misji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, który: „Umacnia związki z krajami Unii Europejskiej oraz podejmuje nowe inicjatywy dające możliwość współpracy z państwami Europy Wschodniej”. Ze względu na swoją specyfikę oraz prowadzone specjalizacje studia te realizują cel operacyjny 1.2 - „Poszerzenie interdyscyplinarności badań naukowych”, jak i 2.4.3 - „Wspieranie nowych technologii kształcenia”; również cel operacyjny 2.6.2 - „Indywidualizacja procesu kształcenia”, oraz cel operacyjny 2.7.2 - „Zwiększenie mobilności studentów i nauczycieli akademickich”. Realizują kolejny cel strategiczny 3 - „Uniwersytet otwarty na otoczenie”, zwłaszcza cel operacyjny 3.1 - „Wzrost znaczenia kulturotwórczej roli uczelni w regionie”, a w szczególności cel 3.1.1 - „Wzmocnienie promocji nauki i edukacji”. Studia realizują ponadto kolejny cel operacyjny 3.2 - „Otwarcie na potrzeby i aspiracje edukacyjne oraz naukowe społeczności miasta i regionu”, 3.2.1 - „Współpraca z powszechnym systemem edukacyjnym”. Ważne znaczenie ma też realizacja celu operacyjnego 3.3 - „Otwarcie uniwersytetu na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy”, w tym celu 3.3.1 - „Transfer wiedzy do gospodarki i współpraca z przedsiębiorstwami”.

1.3. Cel studiów

Studia II stopnia z zakresu archeologii dają absolwentom ogólne wykształcenie humanistyczne oraz pogłębioną, uporządkowaną i zróżnicowaną wiedzę archeologiczną w zakresie teorii, metod i praktyki archeologicznej. Celem archeologii jest rekonstrukcja przeszłości (bardziej tradycyjne podejście) lub jej interpretacja w aspekcie zjawisk i procesów zmian kultury i społeczeństwa, czyli konstrukcja obrazów przeszłości (współczesne podejście). Dlatego studia II stopnia w zakresie archeologii mają na celu nabycie pogłębionej wiedzy, umiejętności i kompetencji z zakresu metodyki badań terenowych, umiejętności i wiedzy źródłoznawczej, rekonstrukcji/konstrukcji obrazu przeszłości, specjalizacji - w tym teoretycznych i szczegółowych w nowoczesnej archeologii.

1.3.1. Cele szczegółowe:

- wyposazenie absolwenta w ogólnohumanistyczną wiedzę o procesach przemian kulturowych europejskich i pozaeuropejskich,
- opanowanie terminologii, a także zagadnień z zakresu teorii i metod archeologii,
- zapoznanie z historią i kierunkami badań w archeologii w zakresie szczegółowych jej osiągnięć,
- przyswojenie wiedzy specjalistycznej i umiejętności interpretacji z zakresu źródłoznawstwa archeologicznego z wybranych dziedzin archeologii: pradziejowej i średniowiecznej, a także orientalnej i antycznej,
- nabycie wiedzy specjalistycznej i umiejętności interpretacji o znaczeniu substancji zabytkowej w kulturze w ramach specjalizacji dziedzictwo archeologiczne,
- wyposazenie w wiedzę przedmiotową o kulturach i społeczeństwach pradziejowych, średniowiecznych i starożytnych, wybranych obszarów, w tym europejskich jak i pozaeuropejskich,
- opanowanie warsztatu badawczego archeologa, wykształcenie umiejętności analizy i interpretacji wytworów (artefaktów i ekofaktów) kultury pradziejowej, średniowiecznej i starożytnej, oraz przygotowanie praktyczne do rozwiązywania zadań badawczych i praktycznych,
- nabycie wiedzy i praktyki z zakresu metodyki terenowych badań archeologicznych oraz prac techniczno-naukowych wykonywanych w trakcie badań,
- przygotowanie do uczestnictwa w kulturze współczesnej poprzez wykształcenie kompetencji przydatnych w wybranych instytucjach działalności naukowej, i/lub kulturalnej oraz edukacyjnej,
- wykształcenie sprawności precyzyjnego wyrażania myśli w mowie i piśmie oraz tworzenia różnorodnych tekstów językowych,
- przygotowanie do wyszukiwania i przetwarzania informacji pochodzących z różnych źródeł i o różnym charakterze,
- wykształcenie kompetencji w zakresie zróżnicowanej znajomości języka obcego,
- wykształcenie kompetencji pozwalających na aktywne uczestniczenie w propagowaniu wiedzy o dziedzictwie archeologicznym.

2. Efekty kształcenia

Objaśnienie oznaczeń:

K (przed podkreślnikiem)	– kierunkowe efekty kształcenia
W (po podkreślniku)	– kategoria wiedzy w efektach kształcenia
U (po podkreślniku)	– kategoria umiejętności w efektach kształcenia
K (po podkreślniku)	– kategoria kompetencji społecznych
01, 02, 03 i kolejne	– numer efektu kształcenia

Tabela 1. Odniesienie efektów kształcenia dla kierunku studiów **ARCHEOLOGIA** do efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych

Symbol	Efekty kształcenia dla kierunku studiów ARCHEOLOGIA - IP UAM Po ukończeniu studiów II stopnia na kierunku studiów ARCHEOLOGIA w IP UAM absolwent:	Odniesienie do efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych
--------	--	--

WIEDZA		
K_W01	ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych, którą potrafi twórczo stosować w archeologii	H2A_W01 H2A_W05
K_W02	zna szczegółową terminologię archeologii	H2A_W02 H2A_W03
K_W03	ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorie, metodologię i metody z zakresu archeologii	H2A_W03 H2A_W02 H2A_W07 H2A_W09
K_W04	ma uporządkowaną, i znacznie pogłębioną wiedzę z zakresu archeologii, prowadzącą do specjalizacji: archeologia pradziejowa i średniowieczna, orientalna i antyczna, a także dziedzictwo archeologiczne	H2A_W04
K_W05	ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dyscyplinami z obszaru nauk społecznych, przyrodniczych i ścisłych, pozwalającą na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin naukowych	H2A_W05 H2A_W01
K_W06	ma szczegółową wiedzę o współczesnych osiągnięciach archeologii w poszczególnych ośrodkach i szkołach badawczych archeologii	H2A_W06
K_W07	zna i rozumie zaawansowane metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania różnych wytworów kulturowych (artefaktów i ekofaktów) oraz minionych procesów w ramach wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych archeologii (prahistorii)	H2A_W07 H2A_W03 H2A_W05 H2A_W06
K_W08	zna i rozumie metody gromadzenia archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzania nimi i przetwarzania z pomocą dostępnych technik	H2A_W07 H2A_W03
K_W09	ma wiedzę dotyczącą prac naukowo-technicznych w trakcie terenowych badań archeologicznych i na temat samodzielnego nimi kierowania	H2A_W07 H2A_W03
K_W10	zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego i własności intelektualnej	H2A_W08
K_W11	ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze języka i historycznej zmienności jego znaczeń w zakresie archeologii	H2A_W09
K_W12	ma wiedzę o instytucjach kultury związanych z archeologią (dziedzictwem archeologicznym) i orientację we współczesnym życiu naukowym archeologii oraz działalności popularyzatorskiej	H2A_W10
UMIĘJĘTNOŚCI		
K_U01	potrafi wyszukiwać, gromadzić, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informację z wykorzystaniem różnych źródeł oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy na gruncie archeologii	H2A_U01 H2A_U05 H2A_U07
K_U02	posiada pogłębione umiejętności badawcze w zakresie: a) analizy prac innych autorów, syntezy różnych idei i poglądów, b) doboru metod i konstruowania narzędzi badawczych, pozwalających na c) oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie archeologii, oraz d) opracowanie i prezentację wyników	H2A_U02 H2A_U04

K_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę archeologiczną i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową	H2A_U03
K_U04	posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dziedzin archeologii oraz jej zastosowania w różnych sytuacjach	H2A_U04 H2A_U02
K_U05	potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów źródeł archeologicznych (artefakty, ekofakty) stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym	H2A_U05 H2A_U01 H2A_U07
K_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych opinii oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań	H2A_U06 H2A_U02 H2A_U04
K_U07	posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o źródłach archeologicznych z różnych okresów i wybranych regionów na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność opracowań krytycznych w różnych formach i różnych mediach	H2A_U07 H2A_U02 H2A_U05
K_U08	potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami z zakresu archeologii i dyscyplin pokrewnych oraz niespecjalistami w języku polskim i w zależności od potrzeby języku obcym, a także posiada umiejętność popularyzowania wiedzy o archeologii, przeszłych wytworach kulturowych oraz instytucjach archeologicznych	H2A_U08 H2A_U01
K_U09	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych w języku polskim i okazjonalnie języku obcym	H2A_U09
K_U10	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i języku obcym, w zakresie archeologii oraz na jej pograniczu z innymi naukami, z którymi współpracuje	H2A_U10
K_U11	ma umiejętności językowe w zakresie archeologii zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	H2A_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia również innych osób oraz promować wiedzę archeologiczną w społeczeństwie	H2A_K01 H2A_K03
K_K02	potrafi współdziałać i pracować w grupie, w szczególności w związku z wykonywaniem zawodu archeologa, przyjmując w niej różne, także kierownicze role	H2A_K02 H2A_K04
K_K03	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania związanego z archeologią	H2A_K03 H2A_K01 H2A_K04
K_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga wyzwania związane z wykonywaniem zawodu archeologa	H2A_K04 H2A_K02 H2A_K03
K_K05	aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa archeologicznego regionu, kraju, Europy	H2A_K05

K_K06	uczestniczy w życiu kulturalnym, korzystając z różnych mediów, interesuje się aktualnymi wydarzeniami kulturalnymi, potrafi propagować w społeczeństwie wiedzę archeologiczną	H2A_K06
-------	---	---------

Tabela 2. Odniesienie efektów kształcenia dla obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych do efektów kształcenia na kierunku studiów **ARCHEOLOGIA**

Symbol	Efekty kształcenia dla obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych	Odniesienie do efektów kształcenia na kierunku ARCHEOLOGIA IP UAM
WIEDZA		
H2A_W01	ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej	K_W01 K_W05
H2A_W02	zna terminologię nauk humanistycznych na poziomie rozszerzonym	K_W02 K_W03
H2A_W03	ma uporządkowaną, pogłębioną i rozszerzoną wiedzę ogólną, obejmującą terminologię, teorie i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	K_W02 K_W03 K_W07 K_W09
H2A_W04	ma uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji wiedzę szczegółową z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku	K_W04
H2A_W05	ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru lub obszarów, z których został wyodrębniony studiowany kierunek, pozwalającą na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin naukowych	K_W01 K_W03 K_W05
H2A_W06	ma szczegółową wiedzę o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych obejmującą wybrane obszary dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	K_W06 K_W07
H2A_W07	zna i rozumie rozwinięte metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania różnych wytworów kultury właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	K_W03 K_W06 K_W07 K_W08 K_W09
H2A_W08	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej	K_W10
H2A_W09	ma pogłębioną wiedzę ogólną o kompleksowej naturze języka i historycznej zmienności jego znaczeń	K_W11
H2A_W10	ma podstawową wiedzę o instytucjach kultury i orientację we współczesnym życiu kulturalnym	K_W12
UMIĘTNOŚCI		

H2A_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informację z różnych źródeł oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy	K_U01 K_U05 K_U08
H2A_U02	posiada pogłębione umiejętności badawcze obejmujące analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	K_U02 K_U04 K_U06 K_U07
H2A_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać swoje umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową	K_U03
H2A_U04	posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin humanistycznych oraz jej zastosowania w nietypowych sytuacjach profesjonalnych	K_U02 K_U04 K_U06
H1A_U05	potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny w zakresie nauk humanistycznych, stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia humanistyki, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym	K_U01 K_U05 K_U07
H2A_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań	K_U04 K_U06
H1A_U07	posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań krytycznych w różnych formach i w różnych mediach	K_U01 K_U05 K_U07
H2A_U08	potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych technik i kanałów komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych pokrewnych oraz z niespecjalistami, w języku polskim i języku obcym, a także popularyzować wiedzę o humanistyce oraz wytworach kultury i jej instytucjach	K_U01 K_U08
H2A_U09	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych w języku polskim oraz języku obcym uznawanym za podstawowy dla dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	K_U09
H2A_U10	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim oraz języku obcym, uznawanym za podstawowy dla dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku lub w obszarze leżącym na pograniczu różnych dyscyplin naukowych	K_U10
H2A_U11	ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K_U11

	KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
H2A_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób	K_K01 K_K03
H2A_K02	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	K_K02 K_K04
H2A_K03	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	K_K02 K_K04
H2A_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu	K_K02 K_K03 K_K04
H2A_K05	aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy	K_K05
H2A_K06	systematycznie uczestniczy w życiu kulturalnym, interesuje się aktualnymi wydarzeniami kulturalnymi, nowatorskimi formami wyrazu artystycznego, nowymi zjawiskami w sztuce	K_K06